

Οδηγός Επιτυχίας ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΑΡΧΑΙΑ

νέο φροντιστήριο

Β ΛΥΚΕΙΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αριστοτέλης, *Αθηναίων Πολιτεία* §§55.4-55.5

(έκδ. του H. Oppermann, Λειψία: Teubner, 1928, ανατ. 1968)

Στο δεύτερο μέρος της πραγματείας του ο Αριστοτέλης περιγράφει τους διοικητικούς θεσμούς και τον τρόπο λειτουργίας του σύγχρονου του αθηναϊκού πολιτεύματος. Στο κείμενο που ακολουθεί αναφέρεται στον τρόπο ανάδειξης και τη δοκιμασία των Εννέα αρχόντων.

Ἐπειδὴν δὲ παράσχηται τοὺς μάρτυρας, ἐπερωτᾷ «τούτου βούλεται τις κατηγορεῖν;» κἂν μὲν ἦ τις κατήγορος, δοὺς κατηγορίαν καὶ ἀπολογίαν, οὕτω δίδωσιν ἐν μὲν τῇ βουλῇ τὴν ἐπιχειροτονίαν, ἐν δὲ τῷ δικαστηρίῳ τὴν ψῆφον· ἐὰν δὲ μηδεὶς βούληται κατηγορεῖν, εὐθὺς δίδωσι τὴν ψῆφον· **καὶ πρότερον μὲν εἷς ἐνέβαλλε τὴν ψῆφον, νῦν δ' ἀνάγκη πάντας ἐστὶ διαψηφίζεσθαι περὶ αὐτῶν, ἵνα ἂν τις πονηρὸς ὧν ἀπαλλάξῃ τοὺς κατηγοροὺς, ἐπὶ τοῖς δικασταῖς γένηται τοῦτον ἀποδοκιμάσαι.** Δοκιμασθέντες δὲ τοῦτον τὸν τρόπον, βαδίζουσι πρὸς τὸν λίθον ἐφ' οὗ τὰ τόμι' ἐστίν, ἐφ' οὗ καὶ οἱ δαιτητὰὶ ὁμόσαντες ἀποφαίνονται τὰς διαίτας, καὶ οἱ μάρτυρες ἐξόμνουνται τὰς μαρτυρίας· ἀναβάντες δ' ἐπὶ τοῦτον ὁμνύουσιν δικαίως ἄρξιν καὶ κατὰ τοὺς νόμους, καὶ δῶρα μὴ λήψεσθαι τῆς ἀρχῆς ἕνεκα, κἂν τι λάβωσι ἀνδριάντα ἀναθήσειν χρυσοῦν.

ἐφ' οὗ τὰ τόμι' ἐστίν: όπου είναι τοποθετημένα τα κομμάτια (από τα θυσιασμένα ζώα)

ὁμόσαντες <ὄμνυμι: ορκίζομαι

ὁ δαιτητής: ο δικαστής

ἡ δίαιτα: η απόφαση

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «Ἐπειδὴν δὲ παράσχηται ... τοῦτον ἀποδοκιμάσαι.»

Μονάδες 10

Γ4

α. Να γράψετε τα υποκείμενα των υπογραμμισμένων ρηματικών τύπων του κειμένου:

βούλεται, βούληται, ἐνέβαλλε, ἀπαλλάξῃ, ἀποφαίνονται, ἐξόμνουνται. (μονάδες 6)

β. «καὶ πρότερον μὲν εἷς ἐνέβαλλε τὴν ψῆφον, νῦν δ' ἀνάγκη πάντας ἐστὶ διαψηφίζεσθαι περὶ αὐτῶν, ἵνα ἂν τις πονηρὸς ὢν ἀπαλλάξῃ τοὺς κατηγοροῦς, ἐπὶ τοῖς δικασταῖς γένηται τοῦτον ἀποδοκιμάσαι»: Στην παραπάνω ημιπερίοδο να διακρίνετε τις επιμέρους προτάσεις και να τις χαρακτηρίσετε ως προς το είδος τους. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

Ἰσοκράτης, Ἀρεοπαγитικός §§21-23

(έκδ. του G. Mathieu, Παρίσι: Les Belles Lettres, 1942, ανατ. 1966)

Ο Ισοκράτης αναφέρεται στην αξιοκρατική επιλογή των αρχόντων της αθηναϊκής πολιτείας, την οποία ο Σόλωνας και ο Κλεισθένης θέσπισαν κατά το παρελθόν.

Μέγιστον δ' αὐτοῖς συνεβάλετο πρὸς τὸ καλῶς οἰκεῖν τὴν πόλιν, ὅτι δυοῖν ἰσοτήτοι νομιζομέναι εἶναι, καὶ τῆς μὲν ταῦτὸν ἅπασιν ἀπονεμούσης, τῆς δὲ τὸ προσῆκον ἐκάστοις, οὐκ ἡγνόουν τὴν χρησιμωτέραν, ἀλλὰ τὴν μὲν τῶν αὐτῶν ἀξιοῦσαν τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς πονηροὺς ἀπεδοκίμαζον ὥς οὐ δικαίαν οὔσαν, τὴν δὲ κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον τιμῶσαν καὶ κολάζουσιν προηροῦντο καὶ διὰ ταύτης ὥκουν τὴν πόλιν, οὐκ ἐξ ἀπάντων τὰς ἀρχὰς κληροῦντες, ἀλλὰ τοὺς βελτίστους καὶ τοὺς ἱκανωτάτους ἐφ' ἕκαστον τῶν ἔργων προκρίνοντες. Τοιοῦτους γὰρ ἤλπιζον ἔσεσθαι καὶ τοὺς ἄλλους, οἳ οἱ περ ἂν ὧσιν οἱ τῶν πραγμάτων ἐπιστατοῦντες. Ἐπεὶ καὶ δημοτικωτέραν ἐνόμιζον εἶναι ταύτην τὴν κατάστασιν ἢ τὴν διὰ τοῦ λαγχάνειν γιγνομένην· ἐν μὲν γὰρ τῇ κληρώσει τὴν τύχην βραβεύσειν καὶ πολλάκις λήψεσθαι τὰς ἀρχὰς τοὺς ὀλιγαρχίας ἐπιθυμοῦντας, ἐν δὲ τῷ προκρίνειν τοὺς ἐπεικεστάτους τὸν δῆμον ἔσεσθαι κύριον ἐλέσθαι τοὺς ἀγαπῶντας μάλιστα τὴν καθεστῶσαν πολιτείαν.

.....-

δυοῖν ἰσοτήτοι νομιζομέναιν: επειδὴ αναγνωρίζονταν ὅτι υπάρχουν δυο εἶδη ἰσότητος

δημοτικωτέραν: περισσότερο συμφέρουσα/αρεστή στον λαό

ἢ ἀρχή: ἡ θέση εξουσίας, τὸ πολιτικὸ ἀξίωμα

τὴν καθεστῶσαν πολιτείαν: τὸ υφιστάμενο πολίτευμα

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τὸ ἀπόσπασμα: «*Τοιοῦτους γὰρ ἤλπιζον ... τὴν καθεστῶσαν πολιτείαν*».

Μονάδες 10

Γ4. α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων/φράσεων του κειμένου:

τὴν πόλιν:	εἶναι.....	στο.....
		
τὴν χρησιμωτέραν:	εἶναι.....	στο.....
		
τοὺς βελτίστους:	εἶναι.....	στο.....
		
τοιούτους:	εἶναι.....	στο.....
		
τῶν πραγμάτων:	εἶναι.....	στο.....
		
τοὺς ἀγαπῶντας:	εἶναι.....	στο.....
		

(Μονάδες 6)

β. «*Τοιούτους γὰρ ἤλπιζον ἔσεσθαι καὶ τοὺς ἄλλους*», «*Ἐπειτα καὶ δημοτικωτέραν ἐνόμιζονεῖναι ταύτην τὴν κατάστασιν*»,: Να αναγνωρίσετε τη συντακτική λειτουργία των παραπάνω υπογραμμισμένων απαραιτήτων του κειμένου (μονάδες 2), επισημαίνοντας αντίστοιχα το φαινόμενο της ταυτοπροσωπίας ή ετεροπροσωπίας (μονάδες 2).

Μονάδες 10

Διοδώρος Σικελιώτης, Βιβλιοθήκη Βιβλ. XII §§53, 1-2

(έκδ. των F. Vogel, K.T. Fischer, Λειψία: Teubner, 1888, ανατ. 1964)

Η Βιβλιοθήκη του Διοδώρου αποτελεί μία χρονογραφικά (δηλ. κατά χρονολογική σειρά) οργανωμένη παγκόσμια ιστορία, η οποία εκτείνεται από τους μυθικούς χρόνους ως το 60 π.Χ. Στο απόσπασμα γίνεται αναφορά στον γνωστό ρήτορα και δάσκαλο της ρητορικής Γοργία.

Ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Σικελίαν Λεοντῖνοι, Χαλκιδέων μὲν ὄντες ἄποικοι, συγγενεῖς δὲ Ἀθηναίων, ἔτυχον ὑπὸ Συρακοσίων πολεμούμενοι. Πιεζόμενοι δὲ τῷ πολέμῳ, καὶ διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῶν Συρακοσίων κινδυνεύοντες ἀλῶναι κατὰ κράτος, ἐξέπεμψαν πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀξιοῦντες τὸν δῆμον βοηθῆσαι τὴν ταχίστην καὶ τὴν πόλιν ἑαυτῶν ἐκ τῶν κινδύνων ῥύσασθαι. Ἦν δὲ τῶν ἀπεσταλμένων ἀρχιπρεσβευτῆς Γοργίας ὁ ῥήτωρ, δεινότητι λόγου πολὺ προέχων πάντων τῶν καθ' ἑαυτόν. Οὗτος καὶ τέχνας ρητορικὰς πρῶτος ἐξεῦρε καὶ κατὰ τὴν σοφιστείαν τοσοῦτο τοὺς ἄλλους ὑπερέβαλεν, ὥστε μισθὸν λαμβάνειν παρὰ τῶν μαθητῶν μνᾶς ἑκατόν. Οὗτος οὖν καταντήσας εἰς τὰς

Ἀθήνας καὶ παραχθεὶς εἰς τὸν δῆμον διελέχθη τοῖς Ἀθηναίοις περὶ τῆς συμμαχίας, καὶ τῷ ξενίζοντι τῆς λέξεως ἐξέπληξε τοὺς Ἀθηναίους ὄντας εὐφυνεῖς καὶ φιλόλογους.

Ἐπὶ δὲ τούτων: Στα χρόνια λοιπόν αυτά

ῥύσασθαι <ῥύομαι: λυτρώνω, σώζω

τῷ ξενίζοντι τῆς λέξεως: με την ξενική προφορά στην ομιλία

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Ἦν δὲ τῶν ἀπεσταλμένων ... ὄντας εὐφυνεῖς καὶ φιλόλογους.*».

Μονάδες 10

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

Λεοντῖνοι: είναι στο
.....

τῶν Συρακοσίων: είναι στο
.....

πρέσβεις: είναι στο
.....

τέχνας: είναι στο
.....

Οὔτος (το δεύτερο): είναι στο
.....

φιλόλογους: είναι στο
.....

(Μονάδες 6)

β. «κινδυνεύοντες ἀλῶναι κατὰ κράτος», «ἀξιοῦντες τὸν δῆμον βοηθῆσαι»: Να αναγνωρίσετε τη συντακτική λειτουργία των παραπάνω υπογραμμισμένων απαρεμφάτων του κειμένου (μονάδες 2), επισημαίνοντας αντίστοιχα το φαινόμενο της ταυτοπροσωπίας ή ετεροπροσωπίας (μονάδες 2).

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφών, *Αγησίλαος* §§1.23-1.25.8

(έκδ. του Marchant, E.C. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1920, ανατ. 1969)

Στο έργο αυτό ο Ξενοφών εγκωμιάζει τον Σπαρτιάτη βασιλιά Αγησίλαο τον Β΄, που βασίλευσε από το 399 έως το 360 π.Χ. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα αναφέρεται στην εκστρατεία του στην Μ. Ασία και στην προσπάθειά του να συγκροτήσει ιππικό.

Ἐπεὶ μέντοι ἀνὰ τὰ πεδία οὐδὲ ἐν τῇ Φρυγίᾳ ἐδύνατο στρατεύεσθαι διὰ τὴν Φαρναβάζου ἰπτείαν, ἔδοξεν αὐτῷ ἰππικὸν κατασκευαστέον εἶναι, ὥς μὴ δραπετεύοντα πολεμεῖν δέοι αὐτόν. Τοὺς μὲν οὖν πλουσιωτάτους ἐκ πασῶν τῶν ἐκεῖ πόλεων ἵπποτροφεῖν κατέλεξε. Προεῖπε δέ, ὅστις παρέχοιτο ἵππον καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρα δόκιμον, ὥς **ἐξέσοιτο αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι**· καὶ ἐποίησεν οὕτως ἕκαστον προθύμως ταῦτα πράττειν ὥσπερ ἂν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανούμενον προθύμως μαστεύοι. Ἔταξε δὲ καὶ πόλεις ἐξ ὧν δέοι τοὺς ἰππέας παρασκευάζειν, νομίζων ἐκ τῶν ἵπποτρόφων πόλεων εὐθὺς καὶ φρονηματίας μάλιστα ἂν ἐπὶ τῇ ἰππικῇ γενέσθαι. Καὶ τοῦτ' οὖν ἀγαστῶς ἔδοξε πρᾶξαι, ὅτι κατεσκεύαστο τὸ ἰππικὸν αὐτῷ καὶ εὐθὺς ἐρρωμένον ἦν καὶ ἐνεργόν. Ἐπειδὴ δὲ ἔαρ ὑπέφαινε, συνήγαγε πᾶν τὸ στράτευμα εἰς Ἐφεσον· ἀσκήσαι δὲ καὶ αὐτὸ βουλόμενος ἄθλα προὔθηκε καὶ ταῖς ἰππικαῖς τάξεσιν, ἥτις κράτιστα ἂν ἵππευοι, καὶ ταῖς ὀπλιτικάς, ἥτις ἂν ἄριστα σωμαίων ἔχοι· καὶ πελτασταῖς δὲ καὶ τοξόταις ἄθλα προὔθηκεν, οἵτινες κράτιστοι τὰ προσήκοντα ἔργα φαίνοντο.

ἀνὰ τὰ πεδία: στις πεδιάδες

κατέλεξε: στρατολόγησε

μαστεύοι: αναζητά, ψάχνει να βρει

φρονηματίας: με υψηλό φρόνημα, υπερηφάνεια

υπέφαινε: άρχιζε να φαίνεται

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Προεῖπε δέ, ... ἦν καὶ ἐνεργόν*».
Μονάδες 10

Γ4.α. Να προσδιορίσετε τη συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων απαρεμφάτων του κειμένου και να ελέγξετε αν έχουμε ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία:

ἵπποτροφεῖν: Είναι στο Υποκείμενο ρήματος:

.....

Υποκείμενο απαρεμφάτου: Έχουμε:

πράττειν: Είναι στο Υποκείμενο ρήματος:
.....

Υποκείμενο απαρεμφάτου: Έχουμε:

παρασκευάζειν: Είναι στο Υποκείμενο ρήματος:
.....

Υποκείμενο απαρεμφάτου: Έχουμε:

(μονάδες 6)β.

«ὡς ἐξέσσοιτο αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι»: Να αναγνωριστεί το είδος της πρότασης, η εισαγωγή, η εκφορά και ο συντακτικός ρόλος της. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Επειδή όμως δεν μπορούσε να επιχειρεί εκστρατείες ούτε σε πεδινές περιοχές ούτε στη Φρυγία εξαιτίας του ιππικού του Φαρναβάζου, αποφάσισε να συγκροτήσει ιππικό, ώστε να μην χρειάζεται ν' αποφεύγει συνέχεια τον πόλεμο. Διάλεξε λοιπόν απ' όλες τις εκεί πόλεις τους πιο πλούσιους για να τρέφουν άλογα και ανακοίνωσε επίσημα ότι όποιος δώσει ένα άλογο, όπλα και έναν ικανό στρατιώτη, θα απαλλαγεί από τη στράτευση. Και με αυτόν τον τρόπο ανάγκασε τον καθένα να κάνει τόσο πρόθυμα αυτά τα πράγματα, όσο πρόθυμα θα έψαχνε κανείς κάποιον άλλο, για να πεθάνει αντί γι' αυτόν. Καθόρισε και τις πόλεις, από τις οποίες έπρεπε να εκπαιδεύονται οι ιππείς, γιατί είχε τη γνώμη ότι από τις πόλεις που τρέφουν άλογα, θα έβγαιναν σίγουρα ιππείς με συναίσθηση υπεροχής στις δεξιότητές τους. Και φάνηκε ότι έκανε μια θαυμαστή ενέργεια, συγκρότησε δηλαδή ιππικό, που έγινε γρήγορα πολύ ισχυρό και ετοιμοπόλεμο. Όταν άρχισε να μυρίζει άνοιξη, μάζεψε ολόκληρο το στράτευμα στην Έφεσο. Και επειδή ήθελε να το εκπαιδεύσει, καθιέρωσε βραβεία για τα τάγματα του ιππικού, για όποιο θα ήταν το καλύτερο στην ιππική τέχνη, καθώς και για τα τάγματα των οπλιτών, όποιο θα είχε άριστη φυσική κατάσταση. Καθιέρωσε επίσης βραβεία για τους πελταστές και τους τοξότες, όποιοι θα αποδεικνύονταν οι καλύτεροι στις ασκήσεις της ειδικότητάς τους.

Γ4.

α. ιπποτροφεῖν: Είναι (τελικό απαρέμφατο) αντικείμενο στο κατέλεξε. (μονάδα 1) Υποκείμενο ρήματος: εννοείται οὗτος. Υποκείμενο απαρεμφάτου: τοὺς πλουσιωτάτους. Έχουμε ετεροπροσωπία. (μονάδα 1)

πράττειν: Είναι (τελικό απαρέμφατο) αντικείμενο στο ἐποίησεν. (μονάδα 1) Υποκείμενο ρήματος εννοείται οὗτος. Υποκείμενο απαρεμφάτου ἕκαστον. Έχουμε ετεροπροσωπία. (μονάδα 1)

παρασκευάζειν: Είναι (τελικό απαρέμφατο) αντικείμενο στο ἔταξε. (μονάδα 1) Υποκείμενο

ρήματος οὗτος. Υποκείμενο απαρεμφάτου οὔτοι. Έχουμε ετεροπροσωπία. (μονάδα 1)

β. «ὥς ἐξέσειτο αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι»: Δευτερεύουσα (ονοματική) ειδική πρόταση, αντικείμενο στο ρήμα Προεῖπε. Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο ὥς (: υποκειμενική γνώμη) και εκφέρεται με ευκτική πλαγίου λόγου (γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικούχρονου).

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία §§25-26

(έκδ. του Albini, U. Φλωρεντία: Sansoni, 1955)

Ο ομιλητής προσπαθεί να αποδείξει ότι, μολονότι παρέμεινε στην Αθήνα κατά την περίοδο της διακυβέρνησης των Τριάκοντα, δεν υπήρξε συνεργός ή ομοϊδεάτης τους. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα αναφέρεται στο ολιγαρχικό πραξικόπημα κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού Πολέμου, που ανέτρεψε το δημοκρατικό πολίτευμα και εγκαθίδρυσε τη λεγόμενη «Αρχή των 400».

Ἄξιον δὲ μνησθῆναι <καὶ> τῶν μετὰ τοὺς τετρακοσίους πραγμάτων· εὖ γὰρ εἴσεσθε ὅτι, ἂμὲν οὗτοι συμβουλεύουσιν, οὐδεπώποτε ὑμῖν ἐλυσιτέλησεν, ἃ δ' ἐγὼ παραινῶ, ἀμφοτέραις ἀεὶ ταῖς πολιτείαις συμφέρει. Ἴστε γὰρ Ἐπιγένην καὶ Δημοφάνην καὶ Κλεισθένην ἰδίᾳ μὲν καρπωσαμένους τὰς τῆς πόλεως συμφοράς, δημοσίᾳ δὲ ὄντας μεγίστων κακῶν αἰτίους. Ἐνίων μὲν γὰρ ἔπεισαν ὑμᾶς ἀκρίτων θάνατον καταψηφίσασθαι, πολλῶν δὲ ἀδίκωςδημεῦσαι τὰς οὐσίας, τοὺς δ' ἐξελάσαι καὶ ἀτιμῶσαι τῶν πολιτῶν· τοιοῦτοι γὰρ ἦσαν ὥστε τοὺς μὲν ἡμαρτηκότας ἀργύριον λαμβάνοντες ἀφιέναι, τοὺς δὲ μηδὲν ἡδικηκότας εἰς ὑμᾶς εἰσιόντες ἀπολλύναι. Καὶ οὐ πρότερον ἐπαύσαντο, ἕως τὴν μὲν πόλιν εἰς στάσεις καὶ τὰς μεγίστας συμφοράς κατέστησαν, αὐτοὶ δ' ἐκ πενήτων πλούσιοι ἐγένοντο. Ὑμεῖς δὲ οὕτως διετέθητε ὥστε τοὺς μὲν φεύγοντας κατεδέξασθε, τοὺς δ' ἀτίμους ἐπιτίμους ἐποιήσατε, τοῖςδ' ἄλλοις περὶ ὁμονοίας ὅρκους ὤμνυτε·

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «Ἄξιον δὲ μνησθῆναι <καὶ> ...ἀτιμῶσαι τῶν πολιτῶν·».

Μονάδες 20

Γ4.

α. μνησθῆναι, καταψηφίσασθαι: Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων απαρεμφάτων, να γράψετε τα υποκείμενά τους και να ελέγξετε αν έχουμε ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία.

(μονάδες 4)β.

«εὖ γὰρ εἴσεσθε ὅτι, ἃ μὲν οὗτοι συμβουλευουσιν, οὐδεπώποτε ὑμῖν ἐλυσιτέλησεν»: Να αναγνωρίσετε τις προτάσεις του αποσπάσματος (μονάδες 3), το είδος τους και τον συντακτικό τους ρόλο (μονάδες 3).

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Αξίζει να αναφερθούμε και στην κατάσταση μετά τους τετρακόσιους· γιατί θα κατανοήσετε καθαρά ότι, όσα αυτοί σας συμβουλεύουν, ποτέ δε σας ωφέλησαν, όσα όμως εγώ σας συμβουλεύω συμφέρουν πάντα και στα δυο πολιτεύματα. Γνωρίζετε, ασφαλώς, ότι ο Επιγένης κι ο Δημοφάνης και ο Κλεισθένης εκμεταλλεύτηκαν για προσωπικό τους όφελος τις συμφορές της πόλης, ενώ για το δημόσιο συμφέρον έγιναν πρόξενοι των μεγαλύτερων συμφορών. Γιατί, έπεισαν εσάς να καταδικάσετε σε θάνατο μερικούς χωρίς δίκη και να στερήσετε από πολλούς τις περιουσίες άδικα, κι άλλους από τους συμπολίτες μας να εξορίσετε και από άλλους να στερήσετε τα πολιτικά τους δικαιώματα· γιατί, έτσι ενήργησαν, ώστε να μην ενοχλούν τους ενόχους εισπράττοντας από αυτούς χρήματα, αλλά να εξοντώνουν τους αθώους οδηγώντας τους ενώπιόν σας· και δε σταμάτησαν νωρίτερα, παρά μόνο να φού οδήγησαν την πόλη σε εμφύλιο σπαραγμό και στις μεγαλύτερες συμφορές, ενώ οι ίδιοι από φτωχοί έγιναν πλούσιοι. Εσείς όμως έτσι αντιμετωπίσατε το πρόβλημα, ώστε δεχτήκατε πίσω τους εξόριστους, δώσατε ξανά τα πολιτικά δικαιώματα σε όσους τα είχαν στερηθεί και ορκιστήκατε μεταξύ σας για ομόνοια·

Γ4.

α. μνησθῆναι: (τελικό απαρέμφατο) είναι υποκείμενο της απρόσωπης έκφρασης ἄξιον ἐστί, υποκείμενο εννοείται το ὑμᾶς ή ἡμᾶς: ετεροπροσωπία.

κατανηφίσασθαι: (τελικό απαρέμφατο) είναι αντικείμενο στο ρήμα ἔπεισαν, οὗτοι (Επιγένης, Δημοφάνης, Κλεισθένης), υποκείμενο του απαρεμφάτου είναι το «ὑμᾶς»: ετεροπροσωπία.

β. εὖ γὰρ εἴσεσθε: κύρια πρόταση

ὅτι οὐδεπώποτε ὑμῖν ἐλυσιτέλησεν: δευτερεύουσα (ονοματική) ειδική πρόταση [εισάγεται με τον σύνδεσμο ὅτι και εκφέρεται με οριστική (ἐλυσιτέλησεν)], είναι αντικείμενο στο ρήμα εἴσεσθε.

ἃ μὲν οὗτοι συμβουλευουσιν: δευτερεύουσα (ονοματική) αναφορική πρόταση [εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία ἃ και εκφέρεται με οριστική (συμβουλευουσιν)], είναι υποκείμενο στο ρήμα ἐλυσιτέλησεν (απτική σύνταξη).

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδου *Ιστορίαι* 1 §§ 94-95

(έκδ. των Jones, H.S., Powell, J.E. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1942, ανατ. 1970)

Στο παρακάτω απόσπασμα ο Θουκυδίδης αναφέρεται στην εκστρατεία των Ελλήνων κατά των Περσών με επικεφαλής τον Πausanία μετά τους Περσικούς πολέμους. Ο ιστορικός παρουσιάζει τα γεγονότα που οδήγησαν στην ανάληψη της αρχηγίας από τους Αθηναίους.

Πausανίας δὲ ὁ Κλεομβρότου ἐκ Λακεδαιμόνου στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων ἐξεπέμφθη μετὰ εἴκοσι νεῶν ἀπὸ Πελοποννήσου· ζυνέπλεον δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τριάκοντα ναυσὶ καὶ τῶν ἄλλων ζυμμάχων πλῆθος. Καὶ ἐστράτευσαν ἐς Κύπρον καὶ αὐτῆς τὰ πολλὰ κατεστρέψαντο, καὶ ὕστερον ἐς Βυζάντιον Μήδων ἐχόντων, καὶ ἐξεπολιόρκησαν ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ. Ἦδη δὲ βιαίῳ ὄντος αὐτοῦ οἱ τε ἄλλοι Ἕλληνες ἤχθοντο καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ Ἴωνες καὶ ὅσοι ἀπὸ βασιλέως νεωστὶ ἠλευθέρωντο· φοιτῶντές τε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἠξίουσαν αὐτοὺς ἡγεμόνας σφῶν γίνεσθαι κατὰ τὸ ζυγγενὲς καὶ Πausανίᾳ μὴ ἐπιτρέπειν, ἣν που βιάζεται. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐδέξαντό τε τοὺς λόγους καὶ προσεῖχον τὴν γνώμην ὥς οὐ περιοψόμενοι τᾶλλά τε καταστησόμενοι ἢ φαίνοιτο ἄριστα αὐτοῖς. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετεπέμποντο Πausανίαν ἀνακρινοῦντες ὧν περὶ ἐπυνθάνοντο· καὶ γὰρ ἀδικία πολλὴ κατηγορεῖτο αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀφικνουμένων, καὶ τυραννίδος μᾶλλον ἐφαίνετο μίμησις ἢ στρατηγία.

κατεστρέψαντο: υπέταξαν

βιαίῳ ὄντος αὐτοῦ ἤχθοντο: δυσανασχετούσαν με τη βίαη συμπεριφορά του

νεωστί: προσφάτως, προ ολίγου

ἢ φαίνοιτο ἄριστα αὐτοῖς: με τον τρόπο που θα τους φαινόταν καλύτερος γι' αυτούς

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «Πausανίας δὲ ὁ Κλεομβρότου ... νεωστὶ ἠλευθέρωντο».

Μονάδες 10

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων/φράσεων του κειμένου:

Μήδων:	είναι.....	στο.....
		
ήγεμόνας:	είναι.....	στο.....
		
γίγνεσθαι:	είναι.....	στο.....
		
Παυσανία:	είναι.....	στο.....
		
τοὺς λόγους:	είναι.....	στο.....
		

(μονάδες 5)

β. «καὶ τυραννίδος μᾶλλον ἐφαίνετο μίμησις ἢ στρατηγία»: Διατυπώνεται εδώ μια σύγκριση σε σχέση με τον τρόπο που ασκούσε την αρχηγία ο Παυσανίας. Να εντοπίσετε τους δύο όρους της σύγκρισης (μονάδες 4), καθώς και τη λέξη που δηλώνει την υπεροχή του ενός όρου σε σχέση με τον άλλον (μονάδα 1).

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Η Σπάρτη είχε διορίσει τον Παυσανία του Κλεομβρότου αρχηγό των ελληνικών δυνάμεων. Είχε στις διαταγές του είκοσι πελοποννησιακά καράβια. Τον ακολουθούσαν τριάντα αθηναϊκά καράβια και στρατός από τους άλλους συμμάχους. Έκαναν εκστρατεία στην Κύπρο όπου υπόταξαν το μεγαλύτερο μέρος του νησιού. Μετά πήγαν στο Βυζάντιο που το κρατούσαν πάντα οι Πέρσες και το κυρίεψαν ύστερα από πολιορκία, πάντα υπό την ηγεσία του Παυσανία. Ο βίαιος τρόπος του είχε αρχίσει να δυσαρεστεί τους Έλληνες και ιδιαίτερα τους Ίωνες και όσους άλλους είχαν πρόσφατα ελευθερωθεί από τον ζυγό του Βασιλέως. Πήγαιναν στους Αθηναίους και τους ζητούσαν να γίνουν εκείνοι αρχηγοί τους, αφού η καταγωγή τους ήταν κοινή, και να εμποδίζουν τον Παυσανία να ενεργεί αυθαίρετα. Οι Αθηναίοι δέχτηκαν τις προτάσεις αυτές και πρόσεχαν να μην αφήσουν τον Παυσανία να κάνει ό,τι θέλει και να εκμεταλλεύονται κάθε περίπτωση για να κανονίζουν τα ζητήματα προς το δικό τους συμφέρον. Στο μεταξύ οι Λακεδαιμόνιοι ανακάλεσαν τον Παυσανία για να τον ανακρίνουν για όσα είχαν μάθει. Πολλά του καταμαρτυρούσαν οι Έλληνες που έφταναν στην Σπάρτη, γιατί συμπεριφερόταν περισσότερο σαν τύραννος παρά σαν στρατηγός.

Γ4.

α.

Μήδων: είναι υποκείμενο στη μετοχή (γενικής απόλυτη) *έχόντων*.

ήγεμόνας: είναι κατηγορούμενο στο *αὐτοὺς* (: αντικείμενο στο ρήμα *ἡξίου*ν και υποκείμενο στο απαρέμφατο *γίνεσθαι*).

γίνεσθαι: είναι αντικείμενο στο ρήμα *ἡξίου*ν (τελικό απαρέμφατο).

Πανσανία: είναι αντικείμενο στο απαρέμφατο *μὴ ἐπιτρέπει*ν

τοὺς λόγους: αντικείμενο στο ρήμα *ἐδέξαντό*.

β.

Οι δύο όροι σύγκρισης είναι: **μίμησις** (α' όρος σύγκρισης), **ἡ στρατηγία** (β' όρος σύγκρισης). Η συγκριτική λέξη (που δηλώνει την υπεροχή του ενός όρου σε σχέση με τον άλλον) είναι τοεπίρρημα συγκριτικού βαθμού **μᾶλλον**.

Γ4. α. Να προσδιορίσετε τη συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων απαρεμφάτων του κειμένου και να ελέγξετε αν έχουμε ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία:

ἵπποτροφεῖν: Είναι στο Υποκείμενο ρήματος:
.....

Υποκείμενο απαρεμφάτου: Έχουμε:

πράττειν: Είναι στο Υποκείμενο ρήματος:
.....

Υποκείμενο απαρεμφάτου: Έχουμε:

παρασκευάζειν: Είναι στο Υποκείμενο ρήματος:
.....

Υποκείμενο απαρεμφάτου: Έχουμε:

(μονάδες 6) **β.**

«ὥς ἐξέσοιτο αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι»: Να αναγνωριστεί το είδος της πρότασης, η εισαγωγή, η εκφορά και ο συντακτικός ρόλος της. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΣΤΟΥΣ ΒΑΣΙΚΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Υποκείμενο

Μορφές υποκειμένου : ουσιαστικό, επίθετο, αντωνυμία, αριθμητικό, επιθετική μετοχή, έναρθρο απαρέμφατο, άρθρο + άκλιτη λέξη, άρθρο + εμπρόθετος προσδιορισμός (είς / άμφι / περί / κατά + αιτιατική)→ π.χ. 'Απέθανον **περί τούς τετρακοσίους**.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ως υποκείμενο σε απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις τίθενται δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις (ειδικές, ενδοιαστικές, πλάγιες ερωτηματικές, αναφορικές) ή απαρέμφατο (άναρthro)

Το υποκείμενο παραλείπεται :

α) όταν προκύπτει από τα σύμφραζόμενα

π.χ.—> 'Εβούλοντο έκλιπεῖν τήν πόλιν (Υποκείμενο: οὔτοι).

β) όταν είναι γενικό και αόριστο

- Το υποκείμενο του ρήματος βρίσκεται σε πτώση ονομαστική όταν το ρήμα είναι προσωπικό.
- Το υποκείμενο του απαρεμφάτου μπορεί να βρίσκεται σε ονομαστική (ταυτοπροσωπία) ή σε αιτιατική (ετεροπροσωπία)
- Το υποκείμενο της μετοχής βρίσκεται σε ίδιο γένος , αριθμό και πτώση με τη μετοχή.

ΠΡΟΣΟΧΗ:

-Το υποκείμενο της μετοχής, μπορεί να τεθεί σε όλες τις πτώσεις εκτός από κλητική.

-Αν το υποκείμενο της μετοχής έχει και δεύτερο συντακτικό ρόλο (εκτός από υποκείμενο της μετοχής) η μετοχή είναι συνημμένη. Αν το υποκείμενο της μετοχής δεν έχει δεύτερο συντακτικό ρόλο (είναι απλώς το υποκείμενο της μετοχής) η μετοχή είναι απόλυτη και βρίσκεται συνήθως σε πτώση γενική.

Το υποκείμενο συμφωνεί με το ρήμα σε πρόσωπο και αριθμό.

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ

α) Απτική σύνταξη

Υποκείμενο πληθυντικού αριθμού ουδετέρου +Ρήμα γ' ενικού αριθμού

π.χ. **Τα παιδιά** παίζει.

β) Σχήμα κατά το νοούμενο

Υποκείμενο ενικού αριθμού (περιληπτική έννοια) + Ρήμα γ' πληθυντικού αριθμού

π.χ. 'Η πόλις ἐν αἰτία εἶχον Περικλέα (= οι πολίτες κατηγορούσαν τον Περικλή).

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Αντικείμενο έχουν μόνο τα μεταβατικά ρήματα

Μορφές αντικειμένου: πλάγιες πτώσεις ουσιαστικών και επιθέτων,

απαρέμφατο (ειδικό-τελικό), δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις (ειδικές, ενδοιαστικές, πλάγιες ερωτηματικές, αναφορικές), επιθετική μετοχή, φράση με άρθρο, επίρρημα με άρθρο, εμπρόθετο σύνολο με ή χωρίς άρθρο.

Η κυρίαρχη πτώση του αντικείμενου είναι η **ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ**.

Σύστοιχο αντικείμενο λέγεται το αντικείμενο το οποίο παράγεται από την ίδια ρίζα με το ρήμα με το οποίο συντάσσεται ή από την ρίζα άλλου συνώνυμου ρήματος. Συχνά το σύστοιχο αντικείμενο προσδιορίζεται από επιθετικό προσδιορισμό που εξειδικεύει τη σημασία του.

π.χ. Ἔλεξε τούτους **τοὺς λόγους**.
(= Εἶπε αὐτὰ **τα λόγια**.)

Τα ρήματα χωρίζονται σε μονόπτωτα (1 αντικείμενο) και δίπτωτα (2 αντικείμενα άμεσο-έμμεσο)

1. Ὅταν και τα δύο αντικείμενα του ρήματος είναι σε αιτιατική, άμεσο είναι αυτό που δηλώνει πρόσωπο.
2. Ὅταν έχω δύο αντικείμενα, ένα σε γενική και ένα σε αιτιατική, άμεσο είναι αυτό της γενικής και έμμεσο αυτό της δοτικής
3. Οι δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις και τα απαρέμφατα ισοδυναμούν με αιτιατική πτώση.

Ρήματα που συντάσσονται με γενική: μνήμης-λήθης, έναρξης-λήξης, φροντίδας-επιμέλειας, επιθυμίας-απόλαυσης-συμμετοχής, πλησμονής-στέρησης, αίσθησης, απόπειρας, αποτυχίας-επιτυχίας, χωρισμού, φειδούς, σύγκρισης, διαφοράς, υπεροχής

Επίσης τα σύνθετα με τις προθέσεις από, έκ, κατά, πρό, υπέρ.

Ρήματα που συντάσσονται με δοτική : φιλικής- εχθρικής διάθεσης, ακολουθίας-διαδοχής, επικοινωνίας, άμιλλας, έριδας-συμφιλίωσης, ισότητας-ομοιότητας-ταυτότητας, όσα δηλώνουν το πρέπον και αρμόζον

Επίσης τα σύνθετα με τις προθέσεις έν, σύν, υπό, επί, παρά, περί, πρὸς και το επίρρημα ὁμοῦ.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

Διακρίνουμε τέσσερις κατηγορίες κατηγορουμένου

1.α) **Απλό κατηγορούμενο** → κατηγορούμενο στο υποκείμενο (με συνδετικά ρήματα εἰμί, γίγνομαι, τυγχάνω, καθίσταμαι κλπ., με παθητικά ρήματα εκλογής (αἰροῦμαι, χειροτονοῦμαι, λαγχάνω, ἀποδείκνυμαι), παθητικά κλητικά (καλοῦμαι, λέγομαι, ὀνομάζομαι, προσαγορεύομαι), παθητικά δοξαστικά (νομίζομαι, φαίνομαι, ἔοικα)

1.β) **Απλό κατηγορούμενο** → κατηγορούμενο στο αντικείμενο (**ΠΡΟΣΟΧΗ:** Ορισμένα ρήματα συντάσσονται με δύο αιτιατικές από τις οποίες η μια λειτουργεί ως αντικείμενο του ρήματος και η δεύτερη αιτιατική ως

κατηγορούμενο της πρώτης. (π.χ. παρέχω, λαμβάνω), με ενεργητικά εκλογής (τίθημι, καθίστημι, ἐκλέγω, χειροτονῶ), ενεργητικά δοξαστικά (π.χ. νομίζω, κρίνω), ενεργητικά κλητικά (καλῶ, λέγω, ὀνομάζω, προσαγορεύω)

2. **Γενική κατηγορηματική** συντάσσεται με συνδετικά ρήματα και διακρίνεται σε: κτητική, διαιρετική, ιδιότητας, καταγωγής, αξίας, ύλης

3. **Επιρρηματικό κατηγορούμενο** → Είναι επίθετο το οποίο όμως έχει επιρρηματική σχέση με το ρήμα και γι' αυτό μεταφράζεται με επίρρημα ή με εμπρόθετο προσδιορισμό. Διακρίνεται σε :

- τρόπου π.χ. Πάρεμι δ' **ἄκων**.
- τόπου π.χ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀνοίγονται **πελάγιοι**
- χρόνου π.χ. Οἱ στρατιῶται ἦλθον **ἐσπέριοι**
- τάξης/σειράς π.χ. Οἱ Ἀρκάδες **πρῶτοι** πλέουσι.
- σκοπού π.χ. Οἱ σύμμαχοι ἦλθον **βοηθοί**.

4. **Προληπτικό κατηγορούμενο** → Δηλώνει την ιδιότητα που θα αποκτήσει το υποκείμενο, όταν ολοκληρωθεί η ρηματική ενέργεια. Συντάσσεται με ρήματα αύξησης, μεταβολής και μεταφράζεται με συμπερασματική πρόταση. π.χ. Ἦῤατο διὰ ταῦτα τὸ ὄνομα αὐτοῦ **μέγα**.

ΑΣΚΗΣΗ

Να χαρακτηρίσετε το είδος του κατηγορουμένου στα επόμενα παραδείγματα.

- α. Σοφοῖς ὁμιλῶν καὐτὸς ἐκβήσει σοφός.
- β. Οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν Ἀγησίλαον εἶλοντο βασιλέα.
- γ. Τὰς ναῦς ἐκούσας παρέλαβε.
- δ. Καὶ ὁ μὲν Περικλῆς, ὃς τότε διετέλει εἰς τῶν ἀρχόντων, ἦν πεντήκοντα ἐτῶν.
- ε. Ἐθελοντὴς ὑπομένει τοὺς πόνους.
- στ. Κατέβαινον εἰς τὰς κώμας σκοταῖοι.
- ζ. Οἱ Ἀρκάδες πρῶτοι πλέουσι.
- η. Ἔχων δὲ τούτους Κῦρος ἀφίκετο αἰφνίδιος.
- θ. Χρὴ παῖδας ἐκδιδάσκεσθαι σοφοὺς.

ΛΥΣΗ

- α. σοφός = κατηγορούμενο του υποκειμένου (καὐτός).
- β. βασιλέα = κατηγορούμενο του αντικειμένου (τὸν Ἀγησίλαον).
- γ. ἐκούσας = επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου.
- δ. εἰς = κατηγορούμενο του υποκειμένου (ὃς), πεντήκοντα ἐτῶν = γενική κατηγορηματική της ιδιότητας.
- ε. ἐθελοντὴς = επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου.
- στ. σκοταῖοι = επιρρηματικό κατηγορούμενο του χρόνου.
- ζ. πρῶτοι = επιρρηματικό κατηγορούμενο της σειράς / τάξης.
- η. αἰφνίδιος = επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου.
- θ. σοφοὺς = προληπτικό κατηγορούμενο.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΟΝΟΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

<u>ΕΙΔΟΣ</u>	<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	<u>ΕΚΦΟΡΑ</u>	<u>ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ</u>
Ειδικές	ὅτι (αντικειμενική κρίση) ὥς (υποκειμενική κρίση)	1. Οριστική 2. Δυνητική οριστική 3. Δυνητική ευκτική 4. Ευκτική πλάγιου λόγου	1. Υποκείμενο (σε απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις) 2. Αντικείμενο 3. Επεξήγηση
<u>Ενδοιαστικές</u>	μὴ (φόβος μήπως γίνει κάτι) μὴ οὐ (φόβος μήπως δε γίνει κάτι)	1.Οριστική 2.Υποτακτική 3.Ευκτική πλάγιου λόγου	1. Υποκείμενο 2. Αντικείμενο 3. Επεξήγηση
<u>Πλάγιες ερωτηματικές</u>	Ολικής άγνοιας→εἰ(μή, οὐ), εἰ-ἤ, εἴτε-εἴτε, πότερον ἢ Μερικής άγνοιας→τίς, πόσος, ποῖος, ὅς, ὅστις, ὅσος, ὁποῖος, ποῦ κλπ.	1.Οριστική 2.Δυνητική οριστική 3. Δυνητική ευκτική 4. Ευκτική του πлагίου λόγου	1. Υποκείμενο 2. Αντικείμενο 3. Επεξήγηση
<u>Αναφορικές</u>	ὅς, ἤ, ὅ, ὅσπερ ὅσον, ὁπότερος, ὁποτέρα, ὁπότερον, οἷος, οἷα, οἷον, ὁποῖος, ὁποῖα, ὅπως κλπ.	1.Οριστική 2.Δυνητική Οριστική 3.Δυνητική Ευκτική 4.Ευκτική του πлагίου λόγου 5.Υποτακτική	1. Υποκείμενο 2. Αντικείμενο 3. Κατηγορούμενο 4. Επεξήγηση

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

<u>ΕΙΔΟΣ</u>	<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	<u>ΕΚΦΟΡΑ</u>	<u>ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ</u>
<u>Αιτιολογικές</u>	ὅτι (αντικειμενική αιτιολογία), διότι, ὥς (υποκειμενική	1.Οριστική 2.Δυνητική Οριστική	1. Επιρρηματικός προσδιορισμός

	αιτιολογία) , ἐπεὶ, ἐπειδὴ, διόπερ, διότι, εἰ (υποθετικής αιτιολογίας)	3. Δυνητική ευκτική 4.Ευκτική του πλάγιου λόγου	της αιτίας 2.Υποκείμενο 3.Επεξήγηση
<u>Τελικές</u>	ἵνα, ὅπως, ὥς	Κατὰ κύριο λόγο με υποτακτική	Επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού
<u>Συμπερασματικές</u>	ὥστε(μετά από τελεία ἢ ἄνω τελεία εισάγει κύρια πρόταση), ὥς	1.Οριστική 2.Δυνητική οριστική 3.Δυνητική ευκτική 4.Ευκτική πλάγιου λόγου 5.Δυνητικό απαρέμφατο	Επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος
<u>Χρονικές</u>	ὅτε, ὅταν, ὁπότε, ὥς, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἐπειδὴν, πρὶν, ἕως	1. Οριστική 2.Υποτακτική 3. Ευκτική 4. Ευκτική πλάγιου λόγου 5. Απαρέμφατο (πρὶν + απαρέμφατο)	Επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
<u>Υποθετικές</u>	εἰ, ἐάν, ἂν, ἤν	Ανάλογα το εἶδος του υποθετικού λόγου: 1.Οριστική 2.Δυνητική οριστική 3.Δυνητική ευκτική 4.Οριστική μέλλοντα Οριστική παρατατικού/ αορίστου 5.Υποτακτική	Επιρρηματικός προσδιορισμός της υπόθεσης
<u>α. Εναντιωματικές</u> <u>β. Παραχωρητικές</u>	α. εἰ καί, ἐάν καί, ἂν καί, ἤν καί β. καί εἰ, καί ἐάν, καί ἂν, καί	1.Οριστική 2.Υποτακτική 3.Ευκτική	Επιρρηματικός προσδιορισμός της εναντίωσης ἢ παραχώρησης

	ἦν, οὐδ' εἰ, μήδ' εἰ, οὐδ' ἔάν, μήδ' ἔάν, μηδ' ἄν, κἄν		
<u>Αναφορικές</u>	Όπως και οι παραπάνω ονοματικές	Όπως οι παραπάνω ονοματικές	Επιρρηματικοί προσδιορισμοί αιτίας, σκοπού, αποτελέσματος, τρόπου, τόπου

- ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ: Κατηγορία των αναφορικών προτάσεων είναι και οι αναφορικές-παραβολικές που εισάγονται με τους συνδέσμους: καθάπερ, οἷος, ὁποῖος ὅπως, ὥς, ὥσπερ, ὅσος ὁπόσος ἡλίκος ὅσος, ὅσω
Λειτουργούν ως επιρρηματικοί προσδιορισμοί σύγκρισης-παρομοίωσης

ΕΙΔΗ ΜΕΤΟΧΩΝ

1.Επιθετική μετοχή→Τυπικό γνώρισμα της επιθετικής μετοχής είναι το άρθρο της που τυπικά αποτελεί και το υποκείμενό της. Μπορεί όμως και να παραλείπεται το άρθρο, οπότε ονομάζεται και αναφορική μετοχή και ισοδυναμεί με αναφορική πρόταση.

Μπορεί να λειτουργεί ως υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο, επιθετικός προσδιορισμός, κατηγορηματικός προσδιορισμός, παράθεση, επεξήγηση, ονοματικός ετερόπρωτος προσδιορισμός

2. Κατηγορηματική μετοχή→Μεταφράζεται με το ότι, να, που. Λειτουργεί ως κατηγορούμενο στο ρήμα ή κατηγορηματικός προσδιορισμός στο υποκείμενο ή στο αντικείμενο αυτού (συνήθως). Το υποκείμενο της κατ. μετχ. είναι πάντοτε το ίδιο με το υποκείμενο ή το αντικείμενο του ρήματος από το οποίο εξαρτάται. Συντάσσεται με ρήματα όπως: εἰμί, γίγνομαι, ὑπάρχω, τυγχάνω, λανθάνω, διάγω, διατελῶ, οἶχομαι(έχω φύγει), φθάνω, διαγίγνομαι. Ενάρξεως, λήξεως, καρτερίας, ανοχής, καμάτου π.χ. ἄρχομαι, παύομαι, καρτερῶ, ὑπομένω, ἀνέχομαι, λήγω, ἐξαντλοῦμαι
Αισθήσεως, γνώσεως, μαθήσεως, μνήμης σημαντικά π.χ αἰσθάνομαι, ὀρῶ, ἀκούω, οἶδα, μέμνημαι, γινώσκω, ἐπίσταμαι, ἀλίσκομαι(συλλαμβάνομαι)
Ελέγχου, δειξεως, αγγελίας π.χ. ἀγγέλω, ἐλέγχω, δείκνυμι, ἐξελέγχω κἄ
Ψυχικού πάθους π.χ. χαίρω, ἥδομαι, ἄχθομαι, αἰσχύνομαι, λυποῦμαι, ὀργίζομαι.

Ευεργεσίας, νίκης, ήττας π.χ. ἀδικῶ, χάριν φέρω, λείπομαι, κρατῶ, καλῶς ποῶ, κακῶς ποιῶ

3.Επιρρηματική μετοχή→ Διακρίνουμε τις εξής κατηγορίες:

Τροπική μετοχή

Στη μετάφραση μένει συνήθως ὅπως είναι, δηλ. μεταφράζεται με μετοχή της δημοτικής σε -όντας. Συνήθως βρίσκεται σε χρόνο ενεστώτα (σπανιότερα σε αόριστο ή άλλο χρόνο) και δηλώνει τον τρόπο ή το μέσο.

Υποθετική μετοχή

Μεταφράζεται με υποθετική πρόταση. Αποτελεί υπόθεση λανθάνοντος υποθετικού λόγου. Ενδείξεις για την ύπαρξη υποθ. μτχ. είναι: η άρνηση μή, το δυνητικό ἂν, μέλλοντας χρόνος του ρήματος, δοξαστικό ρήμ, επαναληπτικό επίρρημα.

Χρονική μετοχή

Μεταφράζεται με χρονική πρόταση (αφού, ενώ, όταν, ενώ). Μπαίνει σε όλους τους χρόνους εκτός από μέλλοντα. Δηλώνει το προτερόχρονο ή το σύγχρονο σε σχέση με την πράξη του ρήματος. Συνοδεύεται συχνά από χρονικό επίρρημα όπως ἄμα, αὐτίκα, εὐθύς, ἤδη, ἐνταῦθα, ἔπειτα, ἄρτι, ἐξαίφνης.

Αιτιολογική μετοχή

Μεταφράζεται με αιτιολογική πρόταση (επειδή, αφού, διότι, λόγω του ότι). Συνοδεύεται συνήθως από τα ἄτε, οἷα, οἷον, όταν η αιτιολογία είναι πραγματική. Όταν η αιτιολογία θεωρείται υποκειμενική συνοδεύεται πάντοτε από το ὥς, ενώ όταν η αιτιολογία θεωρείται ψευδή συνοδεύεται πάντα από το ὥσπερ.

Τελική μετοχή

Μεταφράζεται με τελική πρόταση και δηλώνει σκοπό. Μπαίνει σε χρόνο μέλλοντα πάντοτε (σπανιότατα σε ενεστώτα). Βρίσκεται κοντά σε ρήματα που φανερώνουν κίνηση ή σκόπιμη ενέργεια. Κάποιες έχουν το ὥς μπροστά τους.

Εναντιωματική μετοχή

Μεταφράζεται με εναντιωματική πρόταση και δηλώνει την εναντίωση. Συνοδεύεται κάποτε από τα: καίπερ, καίτοι, ταῦτα. Μετά από αυτήν συχνά μπαίνουν τα: ὅμως, εἴτα, ἔπειτα, κάτω(κι ἔπειτα).

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΣΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ονομαστική	ή ναῦς	τὸ ἄστν	ή νύξ	ή ἐκκλησία	ή πόλις
Γενική	τῆς νεώς	τοῦ ἄστεως	τῆς νυκτός	τῆς ἐκκλησίας	τῆς πόλεως
Δοτική	τῇ νηί	τῷ ἄστει	τῇ νυκτί	τῇ ἐκκλησίᾳ	τῇ πόλει
Αιτιατική	τὴν ναῦν	τὸ ἄστν	τὴν νύκτα	τὴν ἐκκλησίαν	τὴν πόλιν
Κλητική	ὦ ναῦ	ὦ ἄστν	ὦ νύξ	ὦ ἐκκλησία	ὦ πόλι

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ονομαστική	αἱ νῆες	τὰ ἄσθη	αἱ νύκτες	αἱ ἐκκλησίαι	αἱ πόλεις
Γενική	τῶν νεῶν	τῶν ἄστεων	τῶν νυκτῶν	τῶν ἐκκλησιῶν	τῶν πόλεων
Δοτική	ταῖς ναυσί(ν)	τοῖς ἄστεσι(ν)	ταῖς νυξί(ν)	ταῖς ἐκκλησίαις	ταῖς πόλεσι(ν)
Αἰτιατική	τάς ναῦς	τὰ ἄσθη	τάς νύκτας	τάς ἐκκλησίας	τάς πόλεις
Κλητική	ὦ νῆες	ὦ ἄσθη	ὦ νύκτες	ὦ ἐκκλησίαι	ὦ πόλεις

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΣΤΟΝ ΑΟΡΙΣΤΟ Β΄

Βασικά σημεία

Ο αόριστος β΄ ενεργητικός ή μέσος σχηματίζεται στην οριστική από τις καταλήξεις του παρατατικού. Στις άλλες εγκλίσεις σχηματίζεται από τις καταλήξεις του ενεστώτα.

- Στο απαρέμφατο και τη μετοχή της ενεργητικής φωνής τονίζεται στη λήγουσα: βαλεῖν.
- Στο απαρέμφατο της μέσης φωνής τονίζεται στην παραλήγουσα: γενέσθαι.
- Στο β΄ ενικό της προστακτικής της μέσης φωνής τονίζεται στη λήγουσα είτε είναι απλό είτε σύνθετο το ρήμα (λαβοῦ, ἀντιλαβοῦ).
- Μερικῶν αορίστων το β΄ ενικό πρόσωπο της ενεργητικής προστακτικής τονίζεται στη λήγουσα: ἐλθέ, λαβέ, εὐρέ, εἰπέ, ἰδέ των ρημάτων ἔρχομαι, λαμβάνω, εὐρίσκω, λέγω, ὀρώ ἀντίστοιχα.
- Στη μονοσύλλαβη προστακτική, αν το ρήμα είναι σύνθετο με δισύλλαβη πρόθεση, ο τόνος αναβιβάζεται: ἀπόσχου του ἀπεσχόμεν(ἀπέχομαι).
- Η οριστική του ρήματος ὀρώ είναι εἶδον, στις υπόλοιπες εγκλίσεις γράφεται με ι: ἴδω, ἴδοιμι, ἰδέ, ἰδεῖν, ἰδών.
- Ο αόριστος του λέγω είναι εἶπον, το ει διατηρείται σε όλες τις εγκλίσεις: εἶπω, εἶποιμι κ.τ.λ.